

פרק ראשון : פרשנות

1. בחוק זה —

"שירות צבאי" ו"שירות" —

הגדרות
[1] **

(1) שירות בצבא-הגנה לישראל;

(2) לגבי התקופה שמיום י"ז בכסלו תש"ח (30 בנובמבר 1947) עד יום כ"ט בכסלו תש"ט (31 בדצמבר 1948) — כל שירות אחר ששר הבטחון הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, כשירות צבאי לצורך חוק זה;

(3) לגבי התקופה שעד יום י"ז בכסלו תש"ח (30 בנובמבר 1947) — שירות פעיל ביחידה לוחמת של ארגון ההגנה בארץ ישראל וכל שירות אחר בארץ ישראל ששר הבטחון הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, כשירות צבאי לצורך חוק זה;

"חייל משוחרר" — אדם ששירת בשירות צבאי ושוחרר מהשירות;
"נכות" — איבוד הכושר לפעול פעולה רגילה, בין גופנית ובין שכלית, או פחיתותו של כושר זה, שבא, לחייל משוחרר כתוצאה של אחת מאלה שאירעה בתקופת שירותו עקב שירותו;

(1) מחלה;

(2) החמרת מחלה;

(3) חבלה;

"נכה" — חייל משוחרר שלקה בנכות;

"בן משפחה" של נכה —

(1) אשה, ובכלל זה אשה הגרה יחד עם הנכה והידועה בציבור כאשתו;

(2) ילד, ובכלל זה ילד חורג וילד מאומץ, שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנה;

(3) הורה, ובכלל זה הורה חורג והורה מאמץ, שאין לו זולת הנכה יותר משני ילדים העומדים ברשות עצמם והוא אחד מאלה;

(א) אב נצרך שטרם מלאו לו חמישים שנה;

(ב) אב שמלאו לו חמישים שנה, ואין לו הכנסה מספקת למחייתו;

(ג) אם שאין לה הכנסה מספקת למחייתה;

(4) אח יתום משני הוריו, אשר טרם מלאו לו שמונה-עשרה שנה, אינו משתכר למחייתו, ואין לו זולת הנכה, אח העומד ברשות עצמו, ומחסורו היה על הנכה סמוך לפני התגייסותו של הנכה לשירות;

"אח" כולל אחות;

"נצרך" — אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו ואין לו הכנסה מספקת למחייתו;

"עומד ברשות עצמו" — אדם שמלאו לו שמונה-עשרה שנה ואיננו נצרך;

"אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו" — אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו מחמת גילו או מחלתו או ליקויו הגופני או השכלי, וכן אדם שהוכר, לפי כללים שייקבעו בתקנות, כבלתי מסוגל להשתכר למחייתו;

* מתפרסם על ידי שר המשפטים, לפי סעיף 16 (ו) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948; ע"ר תש"ח, תוס' א מס' 2, עמ' 1; ס"ח 155, תשי"ד, עמ' 126; המקורות: ס"ח 25, תש"ט, עמ' 278; 53, תשי"י, עמ' 180; 106, תשי"ב, עמ' 282; 150, תשי"ד, עמ' 88; 188, תשט"ו, עמ' 130.

** המספרים שבכותרות השוליים המוקפים סוגריים מרובעים מציינים את מספר הסעיף בנוסח המקורי.

“הכנסה מספקת למחיית אדם” – הכנסה שהוכרה כמספקת למחייתו של אדם והתלויים בו, לפי כללים שייקבעו בתקנות;
 “הענקה” – תשלום חד-פעמי;

“השכר הקובע”, לגבי נכה פלוני – שני שלישים מסך כל המשכורת המשתלמת לעובד המדינה שדרגת משכורתו היא 15 ושהרכב משפחתו הוא כמספר בני המשפחה של הנכה.

נכים ממחנדי
 הישוב
 [א 28]

2. (א) “נכה ממחנדי הישוב”, בסעיף זה – מי ששירת ביחידה של צבאות הממלכה המאוחדת של בריטניה הגדולה ואירלנד הצפונית על פי קריאת המוסדות הלאומיים בארץ ישראל, והוכיח כי הרשות המוסמכת לכך באותה ממלכה קבעה שהוא לקה בנכות בתקופת שירות זה ועקב שירות זה.

(ב) שירותו של נכה ממחנדי הישוב רואים אותו לענין חוק זה כשירות צבאי, ולענין חוק זה יהיה דינו, פרט לתגמולים ולהענקה, כדין נכה כמשמעותו בסעיף 1.

(ג) נכה ממחנדי הישוב יהיה דינו לענין כל חיקוק אחר כדין נכה כמשמעותו בסעיף 1 ואת התגמולים שהוא מקבל מהממלכה האמורה יראו כאילו הם תגמולים המשתלמים לפי חוק זה.

(ד) לענין סעיף זה, תהיה דרגת נכותו של נכה ממחנדי הישוב כפי שתיקבע לו מדי פעם בפעם על ידי הרשות האמורה בסעיף קטן (א).

פרק שני : תגמול, מענק ודמי נכות

הענקה לנכים
 עד 35%
 [4]

3. (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-10% והיא פחותה מ-35% תשולם לו הענקה בשיעור של מחצית האחוז משכרו הקובע לכל אחוז שבדרגת נכותו כפול שלושים וששה.
 (ב) הענקה לפי סעיף זה לא תשולם למי שקיבל הענקה לפיו לפני תחילתו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשט”ו–1955.¹

דמי נכות
 [5]

4. (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-35% אך היא פחותה מ-50% ישולמו לו, כל עוד הוא נכה כאמור, דמי נכות חדשיים לכיסוי ההוצאות המיוחדות הנגרמות לו בגלל נכותו.

(ב) דמי הנכות החדשיים יהיו בשיעור של מחצית האחוז משכרו הקובע לכל אחוז שבדרגת נכותו.

(ג) לענין הסעיפים 2, 6 (ב), 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 30, 31, 36, 38, 39 ו-40 לחוק זה ולענין חוק הביטוח הלאומי, תשי”ד–1953,² חוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גימלאות), תשי”ד–1954,³ וחוק שירות המדינה (גימלאות), תשט”ו–1955,⁴ דין דמי נכות כדין תגמול.

תגמולים לנכים
 של 50%–100%
 [6]

5. נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-50% ישולמו לו, כל עוד הוא נכה כאמור, תגמולים בשיעור של אחוז אחד משכרו הקובע לכל אחוז שבדרגת נכותו.

תגמול למחוסר פרנסה
 [א 6]

6. (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-20% והוא מחוסר פרנסה ישולמו לו, כל עוד הוא מחוסר פרנסה, תגמולים בשיעור מחצית שכרו הקובע וזה נוסף לתשלומים שהוא קיבל או זכאי לקבל לפי הסעיפים 3, 4 או 5.

1 ס”ח 188, תשט”ו, עמ’ 130.

2 ס”ח 137, תשי”ד, עמ’ 6.

3 ס”ח 163, תשי”ד, עמ’ 179.

4 ס”ח 188, תשט”ו, עמ’ 135.

(ב) "נכה מחוסר פרנסה" הוא נכה שאין לו הכנסה מכל מקור שהוא, פרט לתגמולים לפי חוק זה, ושהוכיח לקצין התגמולים לפי כללים שייקבעו בתקנות, כי הוא עשה את כל אשר ביכלתו, כדי לקבל הכנסה כאמור.

תגמולים מיוחדים
[7]

7. (א) נכה הזכאי לתגמולים והוא נצרך, ישולמו לו, במקום התגמולים האמורים בסעיף 5 או 6, תגמולים בשיעור סך כל המשכורת המשתלמת לעובד המדינה שדרגת משכורתו היא 13 ושהרכב משפחתו הוא כמספר בני המשפחה של הנכה.

(ב) נכה בעל דרגת נכות מיוחדת, שנקבעה לפי כללים שפורטו בתקנות, ישולמו לו נוסף לתגמוליו, כל עוד הוא בעל דרגת נכות כזו, תגמולים מיוחדים בשיעור שייקבע לפי אותם הכללים.

8. (א) היה לנכה הורה מלידה והורה חורג או מאמץ, שניהם בני-מין אחד, לא ייחשב כבן משפחה לענין חוק זה, אלא אחד מהם.

שני הורים ממין אחד והורים זקנים
[8]

(ב) קצין תגמולים רשאי להורות, כי סב או סבה של נכה שמחסורם על הנכה יוכרו כהורים לענין סעיף זה, ובלבד שלא יוכרו יותר משני הורים זקנים.

9. לא ישולמו הענקה או תגמול לפי חוק זה לנכה שהתנהגות רעה חמורה מצדו גרמה לנכותו; אך אם הנכה הוא נצרך, רשאי קצין תגמולים לשלם לו הענקה או תגמול שייראו בעיניו, ובלבד שלא יעלו על ההענקה או התגמול שהנכה הזה זכאי להם, אלמלא הוראות סעיף זה.

התנהגות רעה חמורה
[9]

פרק שלישי: קביעת נכות

10. ועדה רפואית תקבע מזמן לזמן את דרגת נכותו של נכה, לפי מבחנים שייקבעו בתקנות.

קביעת דרגת נכות
[10]

11. היתה ועדה רפואית סבורה שאילו קיבל נכה טיפול חירורגי או טיפול רפואי אחר, היתה פוחתת דרגת נכותו, והוא סירב, ללא צידוק מספיק, לקבל את הטיפול, רשאי קצין תגמולים להורות שכל תגמול שהנכה זכאי לו יופחת עד כדי מחציתו.

סירוב לקבל טיפול רפואי
[11]

12. (א) חייל משוחרר הרואה עצמו נפגע על ידי החלטה של ועדה רפואית רשאי, בתנאים שייקבעו בתקנות, לערור עליה בפני ועדה רפואית עליונה.

ועדה רפואית עליונה
[12]

(ב) קצין תגמולים רשאי, בתנאים שייקבעו בתקנות, לערור לפני ועדה רפואית עליונה על כל החלטה של ועדה רפואית.

פרק רביעי: תשלומים

13. תגמול ישולם מדי חודש בחדשו, בסופו של כל חודש.

זמן לתשלום תגמולים
[13 (א)]

14. אסור לנכה להעביר לאחר את זכותו לתגמול, או לתתו בערבות, או לשעבדו כל שיעבוד שהוא.

איטור העברת תגמול
[13 (ב)]

15. אין להטיל עיקול על תגמול.

איטור עיקול תגמול
[13 (ג)]

16. שולמו לנכה כספים למעלה מן התגמול המגיע לו, רשאי קצין תגמולים לעכב את תשלומו של תגמול המגיע לנכה, עד אשר הסכום שעוכב יהיה שווה לאותם הכספים; ובלבד שבשום חודש לא יעוכב סכום העולה על שליש התגמולים המגיעים לנכה באותו חודש.
17. נכה שלא גבה תגמול או הענקה תוך שנה מיום התשלום או תוך שמונה עשר חודש מיום תחילת תקפו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשי"ב-1952⁵, הכל לפי התאריך המאוחר יותר – תפקע זכותו לקבלם, אלא אם הורה קצין תגמולים הוראה אחרת.
18. תגמולים ודמי נכות המגיעים לנכה ישולמו מיום שחרורו של הנכה משירותו הצבאי, שבזמנו אירע המקרה שגרם לנכותו – אם הגיש תביעה לתשלומים אלה תוך ששה חדשים מיום שחרורו; בכל מקרה אחר – מיום הגשת התביעה, וזולת אם קבעה לכך הועדה הרפואית תאריך מאוחר יותר.
19. לא ייקבע לנכה מכוח שירות כמשמעותו בסעיף 1 (3) כתאריך להתחלת תשלום תגמולים מועד מוקדם מתחילתו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשי"ד-1954.
20. תגמול ישולם לנכה שלו הוא מגיע; אך קצין תגמולים רשאי להורות שתגמול בעד בן-משפחה ישולם לאותו בן-משפחה, או לאדם שאותו בן-משפחה נמצא בהשגחתו.
21. ההענקות והתגמולים לפי חוק זה ישולמו מאוצר המדינה.
22. (א) קיבל נכה, בין לפני תחילת תקפו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשי"ב-1952, ובין לאחר מכן, מילווה שיקום מאוצר המדינה או בערבות המדינה או מקרן שהמדינה ערבה להפסדיה, רשאי קצין תגמולים –
- (1) לגבי נכה שסעיף 3 חל עליו – לזקוף מילווה זה על חשבון ההענקה שהנכה זכאי לה לפי אותו סעיף;
- (2) לגבי נכה הזכאי לתגמולים – להורות שיעכבו מתגמוליו החדשיים חלק שאינו עולה על שליש מהם עד שהמילווה יסולק במלואו.
- (ב) "מילווה שיקום", בסעיף זה – מילווה שקצין תגמולים משוכנע בו שניתן למטרות שיקום.
23. קיבל נכה מן המדינה בתקופה שמיום שחרורו ועד יום היכנס חוק זה לתקפו, תשלומים למחייתו ולמחית בני משפחתו, והוא זכאי לתגמולים לפי חוק זה, רשאי קצין תגמולים לזקוף תשלומים אלה על חשבון תגמוליו של הנכה בעד אותה תקופה.
24. מן ההענקה המגיעה לאדם עקב נכותו מכוח שירות כמשמעותו בסעיף 1 (3) יפחיתו את הסכומים ששילם לו מוסד מן המוסדות הלאומיים בארץ ישראל או אוצר המדינה בקשר לאותה נכות.

פרק חמישי : ארגון

25. (א) שר הבטחון ימנה קצין תגמולים או קציני תגמולים לענין חוק זה.
- (ב) הודעה על מינוי קצין תגמולים ועל מענו תפורסם ברשומות.
26. (א) שר המשפטים ימנה ועדת ערעור או ועדות ערעור לענין חוק זה.

⁵ ס"ח 106, תשי"ב, עמ' 282.